

ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
กับพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานกระบวนการผลิต
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

THE RELATIONSHIP BETWEEN OCCUPATIONAL HEALTH AND
SAFETY MANAGEMENT SYSTEMS AND SAFETY BEHAVIOR AMONG
PRODUCTION EMPLOYEES IN PHRANAKHON SI AYUTTHAYA

เพ็ญภา ภูกันงาม ปิยลักษณ์ เจริญชาติ* และนิพนธ์ โพธิ์แพงพุ่ม

Pennapa Phookanngam, Piyalak Charoenchart* and Niphon Phophangphum

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษารูปแบบเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานในกระบวนการผลิต จำนวน 360 คน สุ่มตัวอย่างแบบยกลกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็นแบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน ได้แก่ ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านบริบทขององค์กร (X_1) ด้านภาวะผู้นำการมีส่วนร่วม (X_2) ด้านการดำเนินงาน (X_5) ด้านการประเมินการดำเนินงาน (X_6) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรนี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานกระบวนการผลิตได้ร้อยละ 21.00

คำสำคัญ: ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความปลอดภัย พนักงานกระบวนการผลิต

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

Faculty of Science and Technology, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phranakhon Si Ayutthaya District, Phranakhon Si Ayutthaya Province 13000

*Corresponding author e-mail: Piyalak@aru.ac.th

Received: 4 November 2025; Revised: 29 March 2026; Accepted: 2 April 2026

DOI: <https://doi.org/10.14456/lsej.2026.8>

Abstract

This Study employed a quantitative approach using a survey method. It aims to investigate the relationship between the occupational health and safety management system and safety behavior at work. The sample consisted of 360 production employees. Participants were selected using cluster sampling. The research instrument is a questionnaire divided into sections on personal data, information on the occupational health and safety management system, and data on the safety behavior of production process employees. Data analysis was conducted using descriptive statistics to calculate percentages, means, and standard deviations, as well as one-way analysis of variance and multiple regression analysis. The research findings revealed that factors significantly influencing employees' safety behavior at work included the occupational health and safety management system in terms of organizational context (X_1), leadership and worker participation (X_2), operation (X_5), and performance evaluation (X_6). These factors showed a statistically significant relationship at the 0.05 level. Together, these four variables accounted for 21.00 % of the variance in the safety behavior of production employees.

Keywords: occupational health and safety management systems, safety, production employees

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นและยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการทำงานจำเป็นต้องแข่งกับเวลา เพื่อการทำงานตามเป้าหมายและต้องปรับตัวให้เข้ากับลักษณะงานที่มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีการจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในวงการอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ ส่งผลกระทบต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ความสำเร็จในการบริหารจึงขึ้นอยู่กับระบบการจัดการขององค์กรเป็นสำคัญ (Wongcharoenyot & Ketsiri, 2024) ในบริบทปัจจุบันองค์กรจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการแข่งขันที่รุนแรง องค์กรจะต้องมีระบบการจัดการในด้านที่สำคัญและเป็นสากล โดยการทำงานเป็นทีมร่วมกัน เพื่อระดมความคิด จัดให้มีระบบการจัดการชัดเจนตามเป้าหมายขององค์กร อันนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานในการทำงาน ที่เกี่ยวข้อง ทำให้พัฒนาในด้านการแข่งขัน ด้านการดำเนินธุรกิจและด้านสังคม ระบบการจัดการจึงถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อความเจริญเติบโตขององค์กร ตลอดจนการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

องค์กรจึงจำเป็นต้องนำระบบการจัดการเข้ามาใช้ในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง อาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (ISO 45001:2018) เป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อให้การทำงานในสถานที่ทำงานมีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพของพนักงาน โดยการใช้นาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงานที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานมีการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัย มีพฤติกรรมความปลอดภัย และสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย การมีระบบการจัดการที่ดีจะให้พนักงานเห็นความสำคัญของความปลอดภัย และทำให้มีการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลต่อการลดอุบัติเหตุและรักษาสุขภาพของพนักงานในระยะยาว สอดคล้องกับพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 (Occupational Safety, Health, and Working Environment Act B.E. 2554 , 2011) โดยมีกลไกการตรวจประเมินและการรับรอง เพื่อผลักดันให้ระบบการจัดการสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (Chaisaard, 2016) ซึ่งมาตรฐานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเป็นเวอร์ชันปัจจุบัน คือ ISO 45001: 2018 (Mathurosasuwana, 2019) และเพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน เนื่องจากอุบัติเหตุในแต่ละครั้งทำให้เกิดการสูญเสียขวัญและกำลังใจของพนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากค่ารักษาพยาบาลและค่าทำขวัญ อีกทั้งองค์กรยังต้องแบกต้นทุนจากการหยุดการผลิต และค่าเสียโอกาสในการดำเนินกิจการ ทั้งนี้ยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือขององค์กรอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kokaphan et al. (2017) ศึกษาผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.68 (S.D. = 0.73) ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างและผลการดำเนินงานขององค์กร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาว่า ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (ISO 45001:2018) มีผลต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรให้มีความปลอดภัยในการดำเนินงาน สุขภาพกายและจิตที่ดี ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานประกอบการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนกันยายน 2567 ถึงเดือนกันยายน 2568

2. พื้นที่ศึกษา

บริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ พนักงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต ประกอบด้วย แผนกออกแบบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แผนกจัดหาวัตถุดิบ แผนกผลิตและประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แผนกทดสอบผลิตภัณฑ์ และแผนกบรรจุและขนส่ง จำนวนทั้งสิ้น 360 คน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบยกลูก (Kitpreedaborisut, 1997) เนื่องจากเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต และพิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกและการคัดออก ดังนี้

3.1 เกณฑ์การคัดเลือกและการคัดออก

3.1.1 เกณฑ์การคัดเลือก

อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 18 ปี สัญชาติไทย และมีอายุการทำงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน สามารถสื่อสารและตอบแบบสอบถามได้ด้วยตนเอง เป็นผู้ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย

3.1.2 เกณฑ์การคัดออก

ไม่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษา

4. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

4.1 ขั้นตอนเตรียมการวิจัย เริ่มจากทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เข้าพบผู้จัดการของสถานประกอบการ เพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดการทำวิจัย

4.2 ขั้นตอนการวิจัย

4.2.1 การวางแผนเริ่มจากการศึกษาสภาพการณ์บริบทของบริษัท เพื่อนำไปสู่การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และมีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ (จป.วิชาชีพ) เพื่อวางแผนการเข้าเก็บแบบสอบถาม

4.2.2 ผู้วิจัยได้มีการจัดประชุมกลุ่มย่อย แนะนำตนเองกับพนักงาน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดการทำวิจัย การพิทักษ์สิทธิ โดยการแจกเอกสารข้อมูลและเชิญชวนเข้าร่วมวิจัยและขอเก็บแบบสอบถาม ซึ่งใช้เวลาการตอบแบบสอบถามประมาณ 15-20 นาที โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

4.3 ขั้นตอนสรุปผลการวิจัย หลังจากได้แบบสอบถามกลับมา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์และรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และนำผลการวิจัยไปถ่ายทอดผ่านทางผู้จัดการสถานประกอบการ และเจ้าหน้าที่ความ

ปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ (จป.วิชาชีพ) เพื่อนำผลไปพัฒนากระบวนการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. เครื่องมือที่ใช้ในเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยจากการทบทวนเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน และประสบการณ์การได้รับการฝึกอบรม ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วย ด้านบริบทขององค์กร ด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการวางแผน ด้านการสนับสนุน ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินการดำเนินงานและด้านการปรับปรุง (Thailand Institute of Occupational Safety and Health, 2010) ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานกระบวนการผลิตประยุกต์มาจาก Humanware, Human Error, and Hi-yari-Hatto: a Casual-chain of Effects and a Template of Unsafe Symptoms (Shigeomi et al., 1992) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการเร่งรีบขณะทำงาน ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ ทุกครั้ง เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย

คะแนนเฉลี่ยส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 สามารถแปลความหมายได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง มีระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง มีระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง มีระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง มีระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง มีระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับไม่มีเลย

6. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

6.1 นำแบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ทำการปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของเครื่องมือ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.66-1.00

6.3 นำเครื่องมือวิจัย ไปทดลองใช้ในสถานประกอบการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีคุณลักษณะของประชากรคล้ายคลึงกับพื้นที่วิจัย จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ข้อมูลระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เท่ากับ 0.94 และข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เท่ากับ 0.96

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

7.1 การทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับทางสถานประกอบการ

7.2 ผู้วิจัยได้เข้าพบผู้จัดการของสถานประกอบการ เพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดการทำวิจัย

7.3 ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มย่อย แนะนำตนเองกับพนักงาน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดการทำวิจัย การพิทักษ์สิทธิ โดยการแจกเอกสารข้อมูลและ เชิญชวนเข้าร่วมวิจัยและขอเก็บแบบสอบถาม ซึ่งจะใช้เวลาการตอบแบบสอบถาม 15-20 นาที

7.4 หลังจากได้แบบสอบถามกลับมา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์และรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

7.5 ถ่ายทอดผลการวิจัยผ่านทางผู้จัดการสถานประกอบการ และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ (จป.วิชาชีพ) เพื่อนำผลไปพัฒนากระบวนการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

8.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน และประสบการณ์การได้รับการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าจำนวน ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

8.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลผลการดำเนินงานระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) ใช้ใน

การวิเคราะห์สมการของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกัน สำหรับตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กันในสมการ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง

9. จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และอนุมัติในด้านจริยธรรมให้ดำเนินการศึกษาวิจัยได้ โดยได้รับใบรับรองการอนุมัติ เลขที่หนังสือรับรอง ARU-REC/93 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2567

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ผลการดำเนินงานตามระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ข้อมูลผลการดำเนินงานตามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

พบว่า พนักงานกระบวนการผลิต เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน ร้อยละ 58.34 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 345 คน ร้อยละ 95.83 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 192 คน ร้อยละ 53.34 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 203 คน ร้อยละ 56.38 ไม่เคยมีประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน จำนวน 358 คน ร้อยละ 99.44 และมีประสบการณ์การได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรความปลอดภัยในการทำงานสำหรับลูกจ้างทั่วไปและลูกจ้างเข้าทำงาน และหลักสูตรอื่นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย จำนวน 360 คน ร้อยละ 100.00 ดังตารางที่ 1 (Table 1)

Table 1 Personal characteristics of production employees.

Personal Characteristics	Number	Percentage
Gender		
Male	150	41.66
Female	210	58.34
Educational Level		
Below bachelor's degree	345	95.83
Bachelor's degree	15	4.17
Above bachelor's degree	0	0.00
Age		
Less than 30 years	106	29.44
31 - 40 years	192	53.34
41 - 50 years	45	12.50
51 years and above	17	4.72

Table 1 Personal characteristics of production employees. (Cont.)

Personal Characteristics	Number	Percentage
Work experience		
1 - 5 years	62	17.22
6 – 10 years	203	56.38
11 years and above	95	26.38
Experience of occupational accident		
Never	358	99.44
Have experienced	2	0.56
Training experienced		
Have received training	360	100.00

2. ผลการศึกษาระดับผลการดำเนินงานตามระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ผลการศึกษาระดับผลการดำเนินงานตามระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยจำแนกตามค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วย ด้านบริบทขององค์กร ด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการวางแผน ด้านการสนับสนุน ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินการดำเนินงานและด้านการปรับปรุง ซึ่งระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.18) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อย 3 อันดับแรก พบว่า ด้านการปรับปรุง ($\bar{x}$ =4.28) รองลงมาด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของพนักงาน ($\bar{x}$ =4.25) และด้านบริบทขององค์กร ($\bar{x}$ =4.24) ดังตารางที่ 2 (Table 2)

Table 2 Mean and standard deviation of occupational health and safety management system.

Occupational health and safety management system	$\bar{x}$	S.D.	Level
1) Organization context	4.24	0.56	Very high
2) Leadership and employee participation	4.25	0.57	Very high
3) Planning	4.00	0.43	High
4) Support	4.10	0.46	High
5) Operation	4.12	0.49	High
6) Performance evaluation	4.23	0.54	Very high
7) Improvement	4.28	0.46	Very high
Overall occupational health and safety management system	4.18	0.51	High

3. ผลการศึกษาระดับผลการดำเนินงานตามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ผลการศึกษาระดับผลการดำเนินงานตามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จำแนกตามค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกพบว่า ข้อ 2 การปฏิบัติตามเครื่องหมายเตือนอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.95$) ข้อ 9 การจัดเก็บเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่มีคม ในที่ปลอดภัย หลังใช้งานเสร็จ ($\bar{x}=4.95$) และข้อ 13 การคำนึงถึงความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x}=4.95$) รองลงมา ข้อ 3 แต่งกายอย่างรัดกุมเหมาะสม รวมถึงสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ($\bar{x}=4.93$) และข้อ 10 ไม่ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ชำรุด ถึงแม้จำเป็นต้องใช้ก็ตาม ($\bar{x}=4.93$) และข้อ 5 เมื่อพบเห็นเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ชำรุด จะรายงานผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทันที ($\bar{x}=4.93$) และข้อ 11 มีความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจในการปฏิบัติงานทุกครั้ง ($\bar{x}=4.91$) ดังตารางที่ 3 (Table 3)

Table 3 Mean and standard deviation of the safety behavior in the workplace.

Safety behavior in the workplace	$\bar{x}$	S.D.	Level
1) Work in a manner that does not place oneself in a hazardous situation	4.67	0.88	Very high
2) Strictly follow safety warning signs	4.95	0.25	Very high
3) Wear appropriate and tight-fitting clothing, including personal protective equipment (PPE)	4.93	0.24	Very high
4) Strictly comply with safety rules, regulations, and procedures	4.72	0.78	Very high
5) Immediately report any damaged tools or equipment to the responsible personnel	4.91	0.38	Very high
6) Always follow work procedures, even if tasks take longer	4.90	0.39	Very high
7) Wear complete personal protective equipment (PPE) every time when performing work	4.74	0.66	Very high
8) Report injuries to the supervisor and seek immediate medical attention	4.67	0.88	Very high
9) Store sharp or hazardous tools and equipment in a safe place after use	4.95	0.25	Very high
10) Do not use damaged tools or equipment, even when needed	4.93	0.24	Very high
11) Be physically and mentally prepared before starting work every time	4.91	0.38	Very high
12) Get sufficient rest to avoid feeling sleepy during work	4.67	0.88	Very high
13) Consistently consider safety before performing any task	4.95	0.25	Very high

Table 3 Mean and standard deviation of the safety behavior in the workplace (Continued)

Safety behavior in the workplace	$\bar{x}$	S.D.	Level
14) Stop working when feeling unwell, even if the task is not completed	4.67	0.88	Very high
15) Do not play or joke around with coworkers while working	4.74	0.66	Very high
Total safety behavior in the workplace	4.82	0.52	Very high

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานกระบวนการผลิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านบริบทขององค์กร ด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของพนักงาน ด้านการวางแผน ด้านการสนับสนุน ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินการดำเนินงานและด้านการปรับปรุงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานกระบวนการผลิต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถทดสอบด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) โดยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและตัวแปรพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า ด้านบริบทขององค์กร ด้านการวางแผน ด้านการสนับสนุน ด้านการดำเนินงาน และด้านการปรับปรุง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ทิศทางเดียว โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .127, .220, .174, .199 และ .265 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4 (Table 4)

Table 4 Correlation between the occupational health and safety management system and safety behavior of production employees.

Occupational health and safety management system	Safety behavior in the workplace			
	Pearson correlation (r)	P-value	Strength of relationship	Direction
1) Organization context	.127	.020*	Low	Positive relationship
2) Leadership and employee participation	.098	.360	No relationship	-
3) Planning	.220	.001*	Low	Positive relationship
4) Support	.174	.022*	Low	Positive relationship
5) Operation	.199	.001*	Low	Positive relationship

Remark *P-value < 0.05

Table 4 Correlation between the occupational health and safety management system and safety behavior of production employees. (Cont.)

Occupational health and safety management system	Safety behavior in the workplace			
	Pearson correlation (r)	P-value	Strength of relationship	Direction
6) Performance evaluation	.132	.080	No relationship	-
7) Improvement	.265	.001*	Low	Positive relationship

Remark *P-value < 0.05

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อาจได้รับอิทธิพลจากหลายตัวแปรร่วมกัน ซึ่งไม่สามารถอธิบายด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ผู้วิจัยจึงเลือกทดสอบด้วยสถิติถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่าความถดถอยพหุคูณของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยใช้สถิติถดถอยเชิงพหุคูณ โดยใช้วิธี Enter method มีค่า P-value < 0.001 มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอิสระ ในปัจจัยของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ได้แก่ ด้านบริบทขององค์กร (X_1) ด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม (X_2) ด้านการวางแผน (X_3) ด้านการสนับสนุน (X_4) ด้านการดำเนินงาน (X_5) ด้านการประเมิน การดำเนินงาน (X_6) และด้านการปรับปรุง (X_7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 5 และสามารถสร้างสมการเชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ โดยพบว่าตัวแปรด้านบริบทขององค์กร (X_1) มีค่า P-value เท่ากับ .043 ด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม (X_2) มีค่า P-value เท่ากับ .001 ด้านการดำเนินงาน (X_5) มีค่า P-value เท่ากับ .027 ด้านการประเมินการดำเนินงาน (X_6) มีค่า P-value เท่ากับ .038 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปร X_1 X_2 X_5 และ X_6 มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานกระบวนการผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามขนาดความสัมพันธ์จากมากไปน้อยพบว่า ด้านบริบทขององค์กร มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .221 ด้านการดำเนินงาน มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .194 ด้านการประเมินการดำเนินงาน มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .184 และด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ -.414 โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรนี้สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงานกระบวนการผลิตโดยรวม ได้ร้อยละ 21.00 ($R^2 = .210$) ค่า P-value < .001 ดังตารางที่ 5-6 (Table 5-6)

Table 5 Multiple regression analysis of occupational health and safety management system and safety behavior of production employees.

Variance	SS	df	MS	F	P-value
Regression	3.990	7	.399	3.410	<.001
Residual	21.786	349	.117		
Total	25.776	356			

Table 6 Correlation coefficients and significance levels between safety behavior in the workplace and each component of the occupational health and safety management system.

Variance	Unstandardized coefficients		standardized coefficients	t	P-value
	B	SE	β (standardized coefficient)		
Constant	3.815	.304		12.952	<.001*
1) Organization context (X_1)	.221	.104	.268	2.039	.043*
2) Leadership and employee participation (X_2)	-.414	.125	-.493	-3.288	.001*
3) Planning (X_3)	.110	.093	.135	1.215	.220
4) Support (X_4)	-.097	.086	-.126	-1.135	.245
5) Operation (X_5)	.194	.087	.265	2.227	.027*
6) Performance evaluation (X_6)	.184	.086	.233	2.070	.038*
7) Improvement (X_7)	.131	.094	.157	1.394	.165
r = 0.400		Adjusted R ² = .153		R ² = .210	
F = 3.340		SE = .356		P-value <0.001	

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.16) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ =4.28) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของพนักงาน ($\bar{x}$ =4.25) และด้านบริบทขององค์กร ($\bar{x}$ =4.24) ตามลำดับ สอดคล้องกับ Ruammmai (2019) ทำการศึกษาเรื่องการบูรณาการระบบการจัดการด้านคุณภาพ อาชีวอนามัย และความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม ของบริษัทผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า บริษัทได้นำระบบบริหารงานคุณภาพ ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน

สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนรอบข้าง สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับพนักงาน ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับพนักงานอีกด้วย

ผลการศึกษาระดับผลการดำเนินงานตามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสูงสุด 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 การปฏิบัติตามเครื่องหมายเตือนอย่างเคร่งครัด ($\bar{x}=4.95$) ข้อ 9 การจัดเก็บเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่มีคมในที่ปลอดภัย หลังใช้งานเสร็จ ($\bar{x}=4.95$) และข้อ 13 การคำนึงถึงความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x}=4.95$) รองลงมา ข้อ 3 แต่งกายอย่างรัดกุมเหมาะสม รวมถึงสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ($\bar{x}=4.93$) และข้อ 10 ไม่ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ชำรุด ถึงแม้จำเป็นต้องใช้ก็ตาม ($\bar{x}=4.93$) และข้อ 5 เมื่อพบเห็นเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ชำรุด จะรายงานผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทันที ($\bar{x}=4.93$) สอดคล้องกับ Sngiamchuen (2019) ทำการศึกษาเรื่องความตระหนักรู้ถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของพนักงาน บริษัท เอ็ม.เอส.เพริสท์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า พนักงานฝ่ายกระบวนการผลิตมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.40$, $SD.=0.586$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก พบว่า จัดเก็บสิ่งของและทำความสะอาดทุกครั้งอย่างน้อยเดือนละครั้ง พนักงานมีพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.59$, $SD.=0.683$) รองลงมาคือ การสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลขณะปฏิบัติงานมีพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.42$, $SD.=0.713$) และการปฏิบัติตามข้อห้ามคำเตือนต่าง ๆ ในการทำงานอย่างเคร่งครัด มีพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.40$, $SD.=0.586$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานกระบวนการผลิต พบว่า ปัจจัยบางด้านของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ได้แก่ ด้านบริบทขององค์กร (X_1) ($p=.042$) ด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของพนักงาน (X_2) ($p=.001$) ด้านการดำเนินงาน (X_3) ($p=.024$) และด้านการประเมินการดำเนินงาน (X_6) ($p=.017$) ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การกำหนดนโยบายและแนวทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของผู้บริหารระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะความเสี่ยงขององค์กร รวมถึงการทบทวนและปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงาน ทั้งนี้ เมื่อพนักงานมีส่วนร่วมในการซื้ออันตรายและประเมินความเสี่ยง รวมถึงมีส่วนร่วมในการทบทวนนโยบาย จะช่วยทำให้เกิดความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัย และนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ในด้านการดำเนินงาน พบว่า การสนับสนุนทรัพยากร การจัดฝึกอบรม และการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยและการจัดเก็บ

ข้อมูลการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย สำหรับด้านการประเมินผลการดำเนินงาน พบว่า การติดตาม ตรวจสอบและประเมินประสิทธิผลของระบบอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการบันทึกข้อมูลการเฝ้าระวังและการตรวจวัดสมรรถนะของระบบ มีส่วนช่วยให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้พฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

โดยสรุป ปัจจัยด้านบริบทขององค์กร ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม การดำเนินงาน และการประเมินผล เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน เนื่องจากองค์กรมีการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักด้านความปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม มีการวางแผน และกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยที่ชัดเจน รวมถึงมีระบบการสื่อสารภายในองค์กรที่เอื้อต่อการถ่ายทอดข้อมูลด้านความปลอดภัยจากผู้บริหารสู่พนักงานอย่างทั่วถึง นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการทบทวนนโยบายและเสนอแนะแนวทางด้านความปลอดภัยผ่านหัวหน้างาน หรือคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (คปอ.) ยังช่วยเสริมสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership) และความรับผิดชอบร่วมกันด้านความปลอดภัยในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kokaphan et al. (2017) ที่พบว่าระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะในบริบทของโรงงานอุตสาหกรรม ผลการดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามกฎหมาย ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.27$, $SD=.059$) ผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.68$, $SD=.073$) ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างและผลการดำเนินงานขององค์กร 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับผลการดำเนินงานด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ด้านความปลอดภัย ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.716$, $P<.05$; $r = 0.633$, $p < .05$; $r = 0.603$, $p < .05$; $r = 0.394$, $p < .05$ และ $r = 0.352$, $p < .05$ ตามลำดับ การดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่กฎหมายกำหนด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัย ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ และด้านทรัพยากรมนุษย์ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผลการดำเนินงานทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลางไปจนถึงระดับสูง ข้อจำกัดของงานวิจัยในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามุ่งเน้นเฉพาะพนักงานในกระบวนการผลิตเพียงกลุ่มเดียว และบริบทเฉพาะขององค์กรที่มีการนำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้ ซึ่งอาจแตกต่างจากองค์กรที่ยังไม่ได้พัฒนาระบบดังกล่าว ส่งผลต่อ

ความสามารถในการเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งอาจเกิดอคติ เช่น การตอบแบบสอบถามในเชิงบวกเกินจริง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1. บริษัทควรพัฒนาด้านบริบทขององค์กร การวางแผนนโยบาย ให้สอดคล้องตามกฎระเบียบ และข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นปัจจุบันเสมอ รวมถึงการวางแผนอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ให้มีการกำหนดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงและกิจกรรมที่ไม่มีความเสี่ยงอย่างชัดเจนมากขึ้น

2. บริษัทควรพัฒนาความมั่นใจในเรื่องการจัดทำระเบียบปฏิบัติสำหรับการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินตามระบบการจัดการอาชีพอนามัยและความปลอดภัย โดยมีการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินสำหรับพนักงานกระบวนการผลิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. บริษัทควรศึกษาวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน กระบวนการผลิต และศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

2. บริษัทควรมีขยายการศึกษาปัจจัยระบบการจัดการอาชีพอนามัยและความปลอดภัย พนักงานแผนกอื่น ๆ รวมถึงการนำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการอาชีพอนามัยและความปลอดภัย รวมถึงการออกแบบโปรแกรมฝึกอบรมสำหรับพนักงานให้มีพฤติกรรมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะดำเนินงานระบบการจัดการอาชีพอนามัยและความปลอดภัย และพนักงานกระบวนการผลิตของบริษัท ผลิตรายการโทรทัศน์แห่งหนึ่ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลอย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

- Chaisaard I. The relationship between the occupational health and safety management system (OHSAS 18001) and safety behavior of production employees at Bangkok Komatsu Company Limited [master's thesis]. Srinakharinwirot University; 2016.
- Kitpreedaborisut B. Research methodology in social sciences (7th ed.): Charoenphon Printing and Binding; 1997.
- Kokaphan C, Chaloechai C, Ketusakorn A. Relationship between occupational health and safety management systems and organizational performance: A case study of industrial factories in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Khon Kaen University Public Health Research Journal 2017;10(3):1-10.

- Mathurosasuwan W. Practical methods for system implementation and summary of requirements of the occupational health and safety management standard ISO 45001:2018. Thailand Institute of Occupational Safety and Health (Public Organization). Published February 7, 2019. Available at: <http://www.tosh.or.th/index.php/blog/item/476-iso-45001-2018>. Accessed July 15, 2025.
- Occupational Safety, Health, and Working Environment Act B.E. 2554 (2011). Royal Thai Government Gazette. 2011;128(4):5-25.
- Ruammai S. Integration of quality, occupational health and safety, and environmental management systems of a hard disk drive manufacturing company in Prachinburi Province 2019. Available at: <http://www.ir.stou.ac.th/handle/123456789/10873>. Accessed July 15, 2025.
- Shigeomi N, Jeannette V, Noriaki K, Toshiro H, Kunz JC, Law K. Humanware, human error, and Hi-yari-Hatto: A causal chain of effect and a template of unsafe symptoms. Stanford University; 1992. Available at: <https://stacks.stanford.edu/file/druid:zp585yn6972/TR071.pdf>. Accessed July 15, 2025.
- Sngiamchuen K. Safety and occupational health awareness of employees of M.S. First Enterprise Co., Ltd. Master of Business (Business administration). Faculty of Business administration, DSpace at Rajamangala University of Technology Thanyaburi; 2019.
- Thailand Institute of Occupational Safety and Health. Occupational Safety and Health Management System Standard 2010. Available at: <http://www.tosh.or.th/index.php/media-relationse-book/item/531-occupational-safety-and-health-management-system-standard>. Accessed March 27, 2026.
- Wongcharoenyot N, Ketsiri K. Unraveling the mystery of factory openings and closures. Bank of Thailand, 2024. Available at: <http://www.bot.or.th/th/research-and-publication/articles/article-2024jul15.html>. Accessed July 15, 2025.